บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สุขภาพเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อชีวิตของคนเราทุกคน เพราะนอกจากจะช่วยทำให้เราดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขแล้ว ยังช่วยทำให้สามารถประกอบกิจการงานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงและมีประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดี

สุขภาพนอกจากจะมีความสำคัญและมีผลต่อตัวบุคคลแล้วยังมีความสำคัญต่อประเทศชาติ โดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา คุณภาพของประชากรจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ซึ่งหมายความถึง ประชากรมีสมรรถภาพสูง คือ มีความสามารถทางสติปัญญา มีพลานามัยสมบูรณ์ ร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรค มีการศึกษา มีความสามารถในเชิงเศรษฐกิจ มีสุขภาพจิตดี ดังคำกล่าวของปรีดา รอดโพธิ์ทอง ว่า "การพัฒนาคุณภาพของประชากรด้วยสุขภาพพลานามัยนั้น นอกจากจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาสังคมแล้ว ยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย กล่าวคือ ถ้าประชากรมีสุขภาพแข็งแรงแล้วย่อมก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิต ซึ่งจะทำให้ผลผลิตและรายได้ของชาติเพิ่มขึ้น"[๑]

ในทางตรงกันข้ามถ้าประชากรมีร่างกายอ่อนแอ ขี้โรค เจ็บป่วยอยู่เสมอก็จะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลผลิตอยู่ในระดับต่ำ การศึกษาก็ไม่สามารถจะเล่าเรียนได้เต็มที่ทั้งนี้เพราะสุขภาพอนามัยมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการศึกษามาก ฉะนั้นการพัฒนาประเทศจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาคนก่อนเพื่อให้ประชากรมีคุณภาพและมีสุขภาพที่ดี ดังคำกล่าวของ สำอาง พ่วงบุตร ว่า "การพัฒนาประเทศจะบรรลุเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วจะต้องอาศัยการพัฒนาประชากร ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติก่อนเป็นประการสำคัญ แต่ปัจจัยที่จะช่วยการพัฒนาประชากรนั้น

---

[๑]ปรีดา รอดโพธิ์ทอง, "แผนพัฒนาและส่งเสริมกีฬา" วารสารสุขศึกษา พลศึกษา สันทนาการ ๒ (เมษายน ๒๕๒๕): ๔๓.

จำเป็นต้องอาศัยกิจกรรมด้านพลศึกษาเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะกิจกรรมด้านพลศึกษาจะพัฒนาคุณภาพของบุคคลทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา"[๑]

สำหรับปัจจัยที่จะทำให้มีสุขภาพพลานามัยดีนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ตลอดจนสิ่งแวดล้อมและสิ่งสำคัญอีกอย่างก็คือ การออกกำลังกายซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริมให้มีสุขภาพที่ดี ดังคำกล่าวของ วรศักดิ์ เพียรชอบ ที่ว่า

> การออกกำลังกายสม่ำเสมอเป็นประจำและเพียงพอแก่ความต้องการจะช่วยทำให้ความดันและไขมันในเลือดลดลง อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น กล้ามเนื้อ กระดูก หัวใจ ปอด เส้นเลือด ระบบประสาท การย่อยอาหารและการขับถ่ายทำงานได้ดีขึ้น เป็นผลทำให้ร่างกายเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ มีสุขภาพสมบูรณ์และสมรรถภาพร่างกายสูง สามารถประกอบกิจกรรมหรือการงานต่าง ๆ ได้ดีมีประสิทธิภาพช่วยป้องกันโรคภัยไข้เจ็บบางอย่าง ทำให้มีอายุยืนนานไม่แก่ก่อนวัยอีกด้วย"[๒]

นอกจากนี้การออกกำลังกายหรือการกีฬาช่วยทำให้บุคคลกล้าที่จะแสดงออกซึ่งความสามารถของตน ช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ กล่อมเกลานิสัยใจคอของมนุษย์ให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอดทน รู้จักอดกลั้นระงับอารมณ์ มีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้รู้ชนะ รู้อภัย รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น และทำให้เกิดความรักความสามัคคี เราจะเห็นได้ว่าคนที่ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาอยู่เสมอมักจะมีจิตใจแจ่มใส ร่าเริง อารมณ์ดี รู้จักคนกว้างขวาง เพราะประสบการณ์และการรู้จักเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาต่าง ๆ นั้น ช่วยทำให้บุคคลรู้จักนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน รู้จักแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นการออกกำลังกายช่วยทำให้สมองและจิตใจปลอดโปร่ง เป็นการระบายความตึงเครียดที่มีอยู่ในตัวบุคคล

---

[๑]สำอาง พ่วงบุตร, "การพลศึกษาในทศวรรษใหม่" วารสารสุขศึกษา พลศึกษา สันทนาการ ๒ (เมษายน ๒๕๒๕): หน้า ๓.

[๒]วรศักดิ์ เพียรชอบ, "หลักและวิธีสอนพลศึกษา" (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๓), หน้า ๒.

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการกีฬานั้นมีความสำคัญและมีบทบาทต่อชีวิตความเป็นอยู่มาก เพราะกีฬาช่วยทำให้บุคคลมีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ ดังที่ เกษม สุวรรณกุล ได้กล่าวว่า "นอกจากการศึกษาเล่าเรียนเพื่อให้ได้ความรู้แล้วการกีฬายังเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งของนิสิต นักศึกษา เพราะกีฬาสร้างคนให้มีพลานามัยที่สมบูรณ์ มีน้ำใจนักกีฬา"[๑] และเชาวน์วัศ สุดลาภา กล่าวว่า "การกีฬานับว่ามีคุณประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติ เพราะนอกจากเป็นเครื่องเพิ่มพูนพลานามัยแล้ว ทุกคนคงอยากจะเห็นการกีฬาเป็นส่วนช่วยสร้างวินัยของคนในชาติ"[๒] การกีฬายังช่วยพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพและคุณค่ามากยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวของ สมจิตร สิงหเสนี ที่ว่า "การกีฬาเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาจิตใจให้บุคคลเป็นผู้มีคุณค่า มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย เสริมสร้างคุณภาพและพลานามัยให้สมบูรณ์และสร้างสามัคคีธรรมให้แก่หมู่คณะ ถ้าทุกคนในชาติมีความพร้อมดังกล่าวครบถ้วน ชาตินั้นจะเข้มแข็งเจริญรุ่งเรืองและดำรงเอกราชอยู่ได้อย่างสมบูรณ์"[๓] และดังคำกล่าวของ สมภาพ ศรีวรชาน ว่า "การกีฬาเป็นการยกระดับจิตใจให้สูงขึ้นอีก ทั้งยังช่วยให้มีพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรงและที่สำคัญที่สุด คือ ถ้าส่งเสริมให้เยาวชนของชาติได้เป็นนักกีฬาที่แท้จริงแล้วประเทศไทยของเราจะได้ประชากรที่ดีมีคุณภาพ อันจะเป็นพลังที่แข็งแกร่งของชาติต่อไป"[๔] เช่นเดียวกับคำกล่าวของ ประเทือง สินธิพงษ์ ที่ว่า "การกีฬามิได้สร้างคนให้เป็นผู้มีร่างกายสมบูรณ์แต่อย่างเดียวแต่สร้างคนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย กล้าหาญ อดทน เสียสละ มีมารยาทดีงามและมีน้ำใจเป็นประชาธิปไตย

---

[๑]เกษม สุวรรณกุล, "คำขวัญในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย," <u>สูจิบัตรการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยครั้งที่ ๔</u> (๒๕ ตุลาคม-๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๓) (เชียงใหม่: โรงพิมพ์ปอง, ๒๕๒๓), หน้า ๒.

[๒]คณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬาเขตครั้งที่ ๑๓, <u>ที่ระลึกกีฬาเขตแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๓ จังหวัดลำปาง</u> (เชียงใหม่: เจริญการค้า, ๒๕๒๓), หน้า ๔.

[๓]เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

[๔]เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

ฉะนั้นทุกคนพึงสนับสนุนการกีฬาให้เจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป"[๑] และที่สำคัญยิ่งในการกีฬาก็คือ ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจอันดี และเกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ดังคำกล่าวของธานี โรจนาลักษณ์ว่า "การกีฬานับว่ามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคนอันเป็นพลเมืองของชาติ ในด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ฝึกให้เป็นคนมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และสิ่งสำคัญที่สุดของการกีฬา คือ ความสามัคคี"[๒] และดังคำกล่าวของ เกรียงศักดิ์ ชมะนันท์ที่ว่า "การกีฬาเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งของประชาชนชาวไทย เพราะคนไทยจะต้องมีสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจสูง มีความแข็งแกร่ง ทรหดอดทน มีพลานามัยดี นอกจากนี้การกีฬายังสามารถอำนวยประโยชน์ในความสามัคคีทั้งภายในและภายนอกประเทศอีกด้วย"[๓] จะเห็นได้ว่าการกีฬานับว่าก่อให้เกิดประโยชน์และมีความสำคัญต่อตัวบุคคลและส่วนรวม ดังคำกล่าวของ มานิตย์ วัลยะเพ็ชร์ ที่ว่า

> กีฬาเป็นกิจกรรมสำคัญที่จะช่วยให้มนุษย์มีพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง มีสัดส่วนและความสมดุลย์ในการดำรงชีวิต กีฬาเป็นกิจกรรมที่จะช่วยบุคคลได้คิดหาวิธีการที่จะใช้พลังที่มีอยู่ในด้านกำลังกาย และจิตใจ เพื่อกระทำให้เกิดผลสำเร็จตามความตั้งใจของตน เพื่อทำลายสถิติเดิมของตน หรือเพื่อทำลายสถิติคนอื่นได้ทำไว้ ทั้งนี้เพื่อให้มีสถิติใหม่ที่ดียิ่งขึ้น กีฬาจึงเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาตัวบุคคลให้รู้จักคิดหาเหตุผลและวิธีการที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น
>
> ในด้านกลุ่มคนและส่วนรวม กีฬาเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีในกลุ่มคนที่มีภาระหน้าที่ร่วมกัน ปลูกสร้างความสามัคคี ทำให้คนรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย และความสำคัญในการปฏิบัติตามเกณฑ์ตลอดจนระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้ กีฬาจึงเป็นกิจกรรมที่จะเสริมสร้างความมีวินัยของคนในชาติได้อย่างดียิ่ง[๔]

---

[๑] เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕.

[๒] เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗.

[๓] เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑.

[๔] คณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬาเขตครั้งที่ ๑๖, ภูเก็ต กีฬาเขตครั้งที่ ๑๖ (๑๙-๒๕ ธันวาคม ๒๕๒๔) (ภูเก็ต: โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย, ๒๕๒๔), หน้า ๑๐.

นอกจากมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคคลในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว การกีฬายังมีความสำคัญต่อประเทศชาติ ดังคำกล่าวของ ประจวบ สุนทรางกูร ที่ว่า

> การกีฬามีส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศชาติ กล่าวคือ ช่วยสร้างสรรค์และฝึกฝนคนในชาติให้มีร่างกายเจริญเติบโตแข็งแรง มีจิตใจกล้าหาญหนักแน่น อดทน รู้แพ้รู้ชนะ ให้อภัยซึ่งกันและกัน อันเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม นักกีฬาต้องคำนึงถึงความถูกต้อง และเล่นกีฬาตามกฎกติกาที่กำหนดไว้ มิใช่เพียงมุ่งมั่นจะเอาชนะเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะนักกีฬาที่ดีจะต้องมีระเบียบวินัย กอปรด้วยคุณธรรม จึงจะเป็นนักกีฬาที่สมบูรณ์ได้[๑]

และดังคำขวัญ ของ เปรม ติณสูลานนท์ เนื่องในการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๖ ณ จังหวัดภูเก็ต ได้กล่าวไว้ว่า "การส่งเสริมกีฬาเป็นการพัฒนากำลังคนให้มีสุขภาพและพลานามัยสมบูรณ์ มีระเบียบวินัยและสมัครสมานสามัคคี ประเทศใดบุคคลในชาติมีร่างกายสมบูรณ์และมีจิตใจเป็นนักกีฬา ประเทศนั้นย่อมประกอบด้วยประชากรที่มีคุณค่าทั้งสติและปัญญาสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และธำรงเอกราช ให้แก่บ้านเมืองอย่างเต็มที่"[๒]

ความสำคัญของการกีฬาหรือการออกกำลังกายนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคนในทุก ๆ ด้าน ช่วยทำให้บุคคลมีประสิทธิภาพและมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวของบุญสม มาร์ดิน ว่า "วิชาพลศึกษา เป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ การพัฒนากำลังคนนั้นเป็นตัวจักรในการพัฒนาประเทศ พลังงานทุกสิ่งทุกอย่างที่จะกระทำสิ่งใดได้มีประสิทธิภาพได้นั้น ย่อมหมายถึงคนจะต้องมีพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง เมื่อพิจารณาสิ่งที่จะช่วยพัฒนาคนให้มีร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีความอดทน ก็มีอย่างหนึ่ง คือ พลานามัย"[๓]

---

[๑] เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘.

[๒] เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗.

[๓] บุญสม มาร์ดิน, "กรีฑากับการพัฒนาประเทศ," ประมวลบทบาทเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๓), หน้า ๘.

และแม้แต่ในการจัดการศึกษาของชาติก็ยังเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้โดยกำหนดไว้ในความมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พุทธศักราช ๒๕๒๐ ข้อ ๖ ว่า "ให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ"[๑] และหมวดที่ ๖ กล่าวถึง ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม พลานามัย สภาพแวดล้อมและกิจกรรมเยาวชน ในข้อ ๕๑ ระบุว่า "รัฐพึงจัดการพลศึกษาในทุกระดับการศึกษา และพึงจัดให้แก่ประชาชนทั่วไปด้วย เพื่อเสริมสร้างให้เกิดความสำนึกในคุณค่าของการกีฬา สุขภาพอนามัยและกิจกรรมการพักผ่อน"[๒]

นอกจากนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ คณะรัฐมนตรียังได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดแผนกีฬาแห่งชาติขึ้น โดยมีความมุ่งหมายของแผนกีฬาแห่งชาติไว้ ๑๑ ข้อ ดังนี้

๑. รัฐพึงส่งเสริมให้ประชากรของชาติทุกเพศ ทุกวัย ได้มีโอกาสเล่นกีฬาอย่างทั่วถึงกันในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๒. รัฐพึงส่งเสริม บำรุง และควบคุมกีฬา โดยถือว่ามีความสำคัญต่อการบริหารการพัฒนา การเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย

๓. รัฐเน้นการส่งเสริมกีฬา เพื่อสุขภาพของคนในชาติมากกว่าความเป็นเลิศในกีฬาแต่ละประเภท

๔. รัฐพึงส่งเสริมกีฬาพื้นเมืองและกีฬาที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติในทุกระดับการศึกษา

๕. รัฐพึงกำหนดให้มีหลักสูตรพลศึกษาและการกีฬาเป็นวิชาพื้นฐานในทุกระดับการศึกษา

๖. รัฐพึงส่งเสริมการศึกษา การวิจัยทางพลศึกษา สุขศึกษา และสันทนาการและวิทยาศาสตร์การกีฬา

๗. รัฐพึงเร่งรัดและสนับสนุนการจัดตั้งสถาบันครูวิทยาศาสตร์การกีฬา บุคลากรทางด้านพลศึกษา และการกีฬาให้มีจำนวนเพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพ

---

[๑]กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ (กรุงเทพมหานคร กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๐), หน้า ๑.

[๒]เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕.

๘. รัฐพึงจัดให้มีครูพลศึกษา สถานที่เรียนวิชาพลศึกษา สถานที่เล่นกีฬาพร้อมอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอกับความต้องการได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียนในทุกสถาบันการศึกษาทุกระดับและแก่ประชาชนทั่วประเทศ

๙. รัฐพึงจัดสรรให้มีอุปกรณ์การกีฬา พึงส่งเสริมการผลิตอุปกรณ์กีฬาทุกประเภทในประเทศให้มีประสิทธิภาพและเพียงพอกับความต้องการ

๑๐. รัฐพึงจัดสรรงบประมาณทางด้านพลศึกษาและการกีฬาให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสม

๑๑. รัฐพึงส่งเสริมให้เอกชนรับภาระเรื่องกีฬาบ้าง เพื่อประชาชนในขอบเขตการควบคุมของรัฐ[๑]

และตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๒๙) ได้กำหนดหลักการและปรัชญาการกีฬาไว้ว่า จะดำเนินการกีฬาเพื่อมวลชน "โดยส่งเสริมการกีฬาให้เป็นกิจกรรมที่พัฒนาเยาวชน และประชาชน ให้เป็นผู้มีสุขภาพและสมรรถภาพดี มีระเบียบวินัย มีความสามัคคี และมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ตลอดจนยกระดับมาตรฐานการกีฬาให้ทัดเทียมกับมาตรฐานสากล"[๒]

ด้วยเหตุที่การกีฬามีความสำคัญและมีคุณค่าดังได้กล่าวมาแล้ว องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทยจึงได้มีนโยบายขยายการส่งเสริมกีฬาของชาติให้กว้างขวางออกไปทั่วราชอาณาจักร ได้กำหนดโครงการอบรมผู้ฝึกสอนกีฬา โครงการสร้างสนามกีฬาเขตในส่วนภูมิภาค และโครงการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทยขึ้น สำหรับการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทยนั้น องค์การส่งเสริมกีฬาได้เริ่มงานอันนับได้ว่าเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การกีฬาของประเทศไทย ที่ได้รวมนักกีฬาที่มีความสามารถทั่วประเทศมาชุมนุมแข่งขัน เมื่อวันที่ ๑-๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๐ โดยแบ่งเขตการแข่งขันเป็น ๕ เขต ตามความสะดวกของการคมนาคม การแข่งขันครั้งแรกมีนักกีฬาและเจ้าหน้าที่จากเขตต่าง ๆ เข้าร่วมการแข่งขันประมาณ ๘๐๐ คน และนักกีฬาที่มีความสามารถได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนของประเทศเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแหลมทอง ครั้งที่ ๔ ซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ ทำให้การกีฬาของประเทศไทยตื่นตัวขึ้นมาก

---

[๑]กอง วิสุทธารมณ์, "แผนการกีฬาแห่งชาติ," วารสารสุขศึกษา พลศึกษา สันทนาการ ๒ (เมษายน ๒๕๒๑): ๓๗-๓๘.

[๒]เสถียร สมัตถภาพงศ์, "โครงสร้างแผนพัฒนาและส่งเสริมการกีฬาในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๒๙," วารสารสุขศึกษา พลศึกษา สันทนาการ ๕ (ธันวาคม ๒๕๒๕): ๑๒๘.

สำหรับการจัดการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทยนั้น ได้มีการแข่งขันมาแล้ว ๑๖ ครั้ง ดังนี้ คือ

ครั้งที่ ๑ จัดขึ้นที่ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑-๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๐ แบ่งเขตการแข่งขันเป็น ๕ เขต มีการแข่งขันกีฬา ๑๕ ชนิด

ครั้งที่ ๒ จัดขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๓-๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ เขตการแข่งขันได้เปลี่ยนแปลงจากเดิม ๕ เขต เป็น ๙ เขต โดยถือตามเขตการปกครองประเทศของทางราชการ มีนักกีฬาและเจ้าหน้าที่เข้าร่วมการแข่งขันประมาณ ๗๐๐ คน มีการแข่งขันกีฬา ๑๔ ชนิด

ครั้งที่ ๓ จัดขึ้นที่ จังหวัดสงขลา ระหว่างวันที่ ๒๔-๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๒ มีนักกีฬาและเจ้าหน้าที่ร่วมการแข่งขันประมาณ ๑๘๐๐ คน มีการแข่งขัน ๑๑ ชนิด

ครั้งที่ ๔ จัดขึ้นที่ จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างวันที่ ๑-๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๓ มีนักกีฬาและเจ้าหน้าที่เข้าร่วมการแข่งขันประมาณ ๑,๘๐๐ คน มีการแข่งขันกีฬา ๑๒ ชนิด

ครั้งที่ ๕ จัดขึ้นที่ จังหวัดนครสวรรค์ ระหว่างวันที่ ๒-๘ ธันวาคม ๒๕๑๔ มีนักกีฬาและเจ้าหน้าที่เข้าร่วมการแข่งขันประมาณ ๒,๐๐๐ คน มีการแข่งขันกีฬา ๑๓ ชนิด

ครั้งที่ ๖ จัดขึ้นที่ จังหวัดราชบุรี ระหว่างวันที่ ๒-๘ ธันวาคม ๒๕๑๕ ในครั้งนี้ได้มีการแบ่งเขตการแข่งขันเป็น ๑๐ เขต โดยแยกกรุงเทพฯ เป็นเขตที่ ๑๐ มีนักกีฬาและเจ้าหน้าที่เข้าร่วมการแข่งขันทั้งสิ้น ๒,๑๖๗ คน มีการแข่งขันกีฬา ๑๓ ชนิด

ครั้งที่ ๗ จัดขึ้นที่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๙ สิงหาคม ๒๕๑๖ มีนักกีฬาและเจ้าหน้าที่เข้าร่วมการแข่งขันทั้งสิ้น ๒,๕๗๒ คน มีการแข่งขันกีฬา ๑๔ ชนิด

การแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ

๑. เพื่อส่งเสริมการกีฬาให้ขยายทั่วไปทุกจังหวัดทุกอำเภอ ตลอดจนตำบลและหมู่บ้าน และเพื่อให้ประชาชนสนใจและได้เล่นกีฬามากยิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มพูนสุขภาพอนามัย ฝึกอบรมความมีระเบียบวินัย จิตใจสูง รู้แพ้ รู้ชนะ สมานสามัคคี ทั้งได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อีกด้วย

๒. เพื่อเป็นการเลือกเฟ้นนักกีฬา ผู้มีความสามารถเตรียมไว้สำหรับการคัดเลือกเป็นผู้แทนไปร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างชาติตามโอกาส

๓. เพื่อส่งเสริมให้จังหวัดเข้าใจวิธีการดำเนินการจัดการแข่งขันที่ถูกต้องตามแบบธรรมเนียมสากล และช่วยให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในส่วนภูมิภาคได้รับการอบรมปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพ จากสมาคมกีฬาสมัครเล่น และองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย

การแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน ได้แบ่งเขตสำหรับการแข่งขันเป็น ๑๐ เขต ประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

เขต ๑ มี ๙ จังหวัด คือ ลพบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี นนทบุรี สระบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ ชัยนาท และพระนครศรีอยุธยา

เขต ๒ มี ๗ จังหวัด คือ ชลบุรี จันทบุรี ปราจีนบุรี ระยอง ตราด นครนายก และฉะเชิงเทรา

เขต ๓ มี ๗ จังหวัด คือ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ยโสธร และอุบลราชธานี

เขต ๔ มี ๙ จังหวัด คือ อุดรธานี มหาสารคาม ขอนแก่น สกลนคร นครพนม เลย ร้อยเอ็ด หนองคาย กาฬสินธ์

เขต ๕ มี ๘ จังหวัด คือ เชียงราย แพร่ เชียงใหม่ น่าน ลำพูน แม่ฮ่องสอน ลำปาง และพะเยา

เขต ๖ มี ๙ จังหวัด คือ นครสวรรค์ พิจิตร สุโขทัย พิษณุโลก ตาก กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ และอุทัยธานี

เขต ๗ มี ๘ จังหวัด คือ กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี และนครปฐม

เขต ๘ มี ๗ จังหวัด คือ นครศรธรรมราช สุราษฎร์ธานี กระบี่ ภูเก็ต ชุมพร ระนอง และพังงา

เขต ๙ มี ๗ จังหวัด คือ สงขลา พัทลุง ตรัง สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

เขต ๑๐ มี ๑ จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร

ประเภทกีฬาที่จัดให้มีการแข่งขันในการแข่งขันกีฬาแห่งประเทศไทยนั้นได้กำหนดชนิดแข่งขันตามข้อบังคับการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทย กำหนดให้มีการแข่งขันกรีฑาเป็นกีฬาบังคับ ส่วนกีฬาชนิดอื่นให้มีการแข่งขันเท่าที่สนามและอุปกรณ์ ความสะดวกอื่น ๆ ที่เจ้าภาพจะอำนวยให้ เจ้าภาพอาจพิจารณาชนิดแข่งขันได้ตามความเหมาะสม ตามที่บัญญัติในข้อบังคับและองค์ประกอบเพื่อประกอบการพิจารณา คือ

๑. ความนิยมและแพร่หลายของแต่ละชนิดกีฬา

๒. งบประมาณในส่วนของ อ.ส.ก.ท และ หัวหน้าเขต

๓. สนามแข่งขันและที่พักนักกีฬา

โดยปกติแล้วการแข่งขันกีฬาเขตเป็นที่นิยมจัดให้มีการแข่งขันกีฬา ๑๔ ชนิด ดังนี้ คือ

๑. กรีฑา
๒. แบดมินตัน
๓. บาสเกตบอล
๔. มวยสากล
๕. จักรยานฯ
๖. ฟุตบอล
๗. ยูโด
๘. ลอนเทนนิส
๙. เซปักตะกร้อ
๑๐. ยิงปืน
๑๑. ว่ายน้ำ
๑๒. เทเบิลเทนนิส
๑๓. วอลเล่ย์บอล
๑๔. ยกน้ำหนัก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การจัดการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทยแต่ละครั้งนั้น องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทยร่วมกับจังหวัดที่เป็นเจ้าภาพ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการขยายการส่งเสริมกีฬาของชาติให้กว้างขวางออกไปทั่วราชอาณาจักร และให้การสนับสนุนทั้งทางด้านหลักการและงบประมาณ แต่อย่างไรก็ตามในการจัดการแข่งขันคาดว่าจะต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการประสานงานและดำเนินการทั่วไป การเงิน ที่พักและอาหาร สถานที่และอุปกรณ์ เทคนิคกีฬา การประชาสัมพันธ์ การต้อนรับ การขนส่งและสื่อสาร พิธีการตลอดจนด้านแพทย์และอนามัย เป็นต้น ผู้วิจัยในฐานะที่ได้ศึกษาทางพลศึกษา ได้เห็นความสำคัญของการแข่งขันกีฬาทุกระดับที่จัดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทยซึ่งถือว่าเป็นการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ เป็นการแข่งขันครั้งสำคัญประจำปีของกีฬาทุกประเภททุกชนิด จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาถึงสภาพปัญหาการจัดและการดำเนินการแข่งขันในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้นจากคณะกรรมการจัดการการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงการจัดและการดำเนินการการแข่งขันกีฬาเขตครั้งต่อ ๆ ไปให้ได้รับผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสามารถที่จะส่งเสริมการกีฬาของชาติให้เจริญก้าวหน้ากว้างขวางอย่างแท้จริงต่อไป

<u>วัตถุประสงค์ของการวิจัย</u>

เพื่อศึกษาปัญหาการจัดและการดำเนินการการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทย

<u>ขอบเขตของการวิจัย</u>

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาการจัดและการดำเนินการการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ครั้งที่ ๑๓ ถึงครั้งที่ ๑๖ โดยศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทย ๒ กลุ่ม คือ คณะกรรมการอำนวยการกีฬาเขตแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทย

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้แจกแบบสอบถามให้แก่คณะกรรมการอำนวยการกีฬา เขต คณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬา เขต หลังจากที่การแข่งขันได้เสร็จสิ้นลงแล้ว เป็นเวลานานพอสมควร ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามอาจลืมปัญหาที่ได้ประสบในขณะที่มีการจัดและดำเนินการแข่งขัน ข้อมูลที่ได้อาจไม่สมบูรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๑. ทราบปัญหาที่คณะกรรมการดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬา เขตแห่งประเทศไทย ประสบจากการแข่งขันกีฬา เขตแห่งประเทศไทย

๒. ทราบความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดและดำเนินการการแข่งขันกีฬา เขตแห่งประเทศไทย

๓. เพื่อเป็นแนวทางที่จะเสนอแนะ แก้ไขปรับปรุงการจัดการแข่งขันกีฬา เขต ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ปัญหาการจัดและดำเนินการแข่งขัน หมายถึง ปัญหาการจัดและดำเนินการการแข่งขันกีฬา เขตแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ครั้งที่ ๑๓ ถึงครั้งที่ ๑๖

คณะกรรมการอำนวยการกีฬา เขต หมายถึง คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งให้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตำแหน่ง

คณะกรรมการจัดการแข่งขัน หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งให้มีหน้าที่รับผิดชอบและดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬา เขตแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ครั้งที่ ๑๓ ถึงครั้งที่ ๑๖

การแข่งขันกีฬา เขต หมายถึง การแข่งขันกีฬาซึ่งได้แบ่ง เขตในการแข่งขัน โดยถือตามความสะดวกของการคมนาคม มีทั้งหมด ๑๐ เขต โดยแยกกรุงเทพมหานคร เป็น เขตที่ ๑๐ ครั้งที่ ๑๓ ถึงครั้งที่ ๑๖